

ROZPLANOWANIE ZAMKU WYSOKIEGO – CIĄG KOMUNIKACYJNY

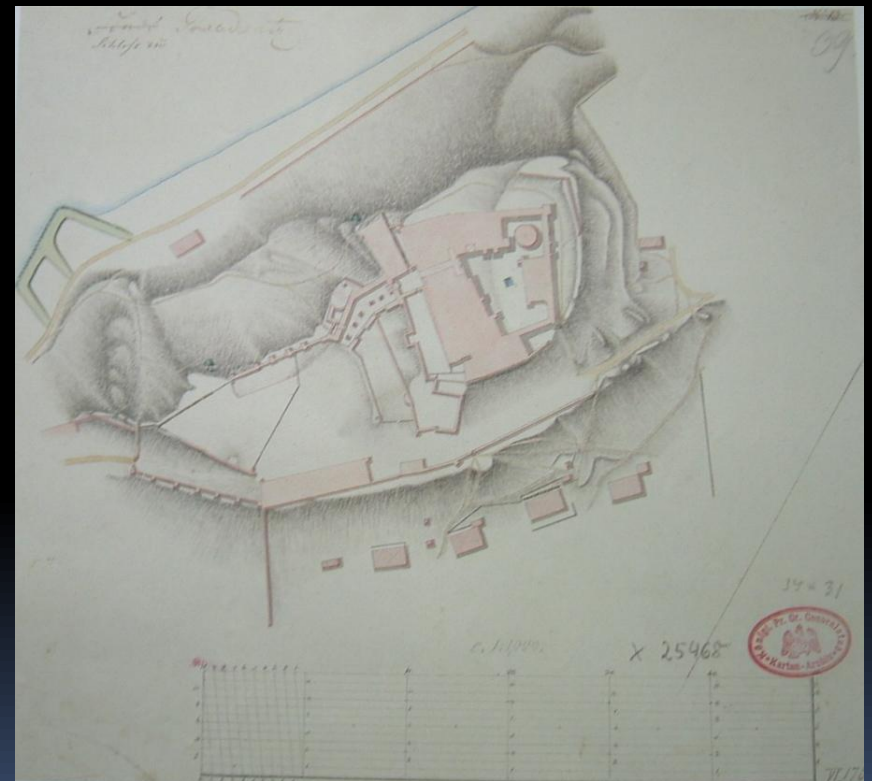
Opr. Marek Szajerka
Koło Miłośników Dziejów Grudziądza
Wrzesień 2012 r.

Wykopy ś. p. dr. A. Pawłowskiego

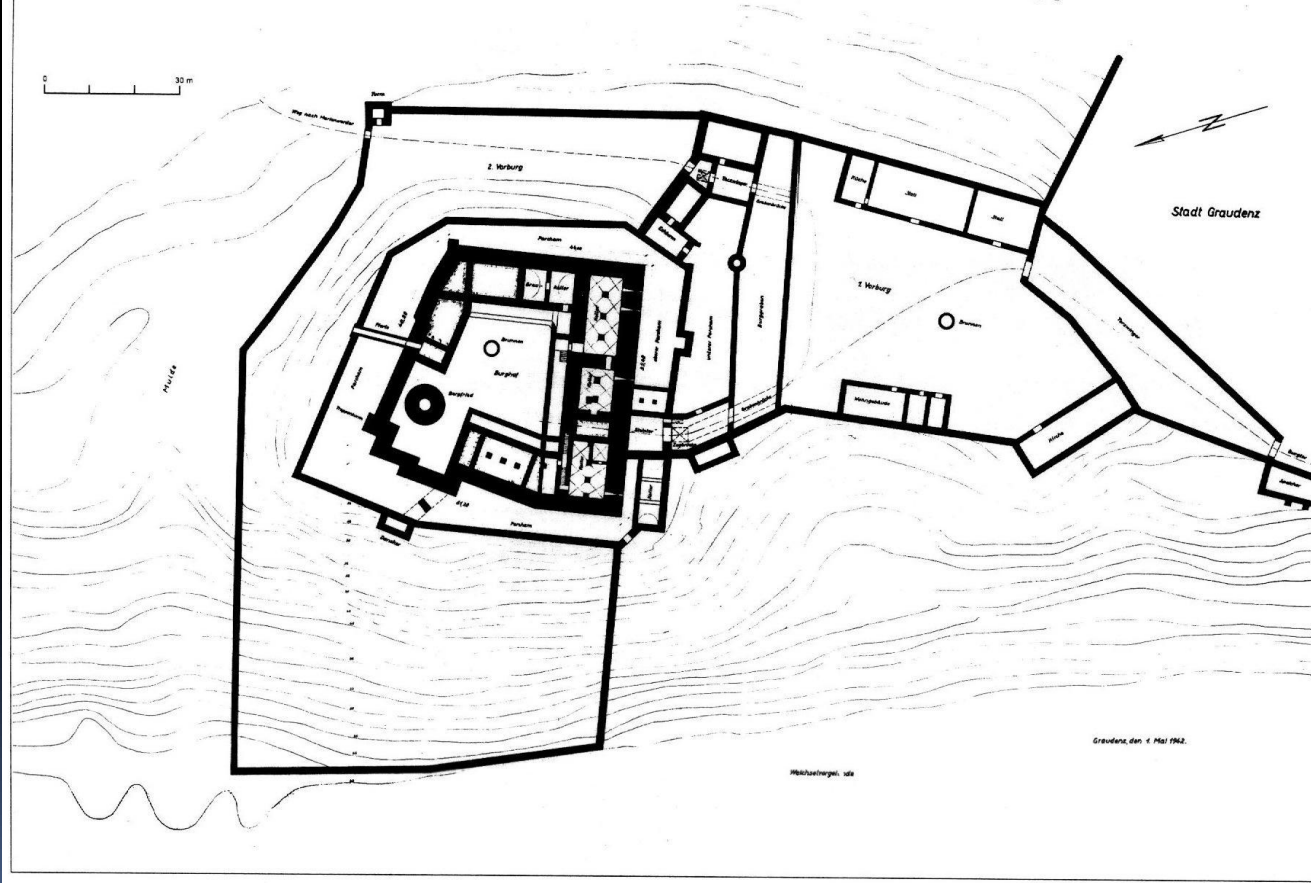
Plan z ok. 1750 r.

- Wykop III w ocenie dra Pawłowskiego podważył wiarygodność planu rekonstrukcyjnego H. Jacobiego.

Plan H. Jacobiego z l. 1941-43

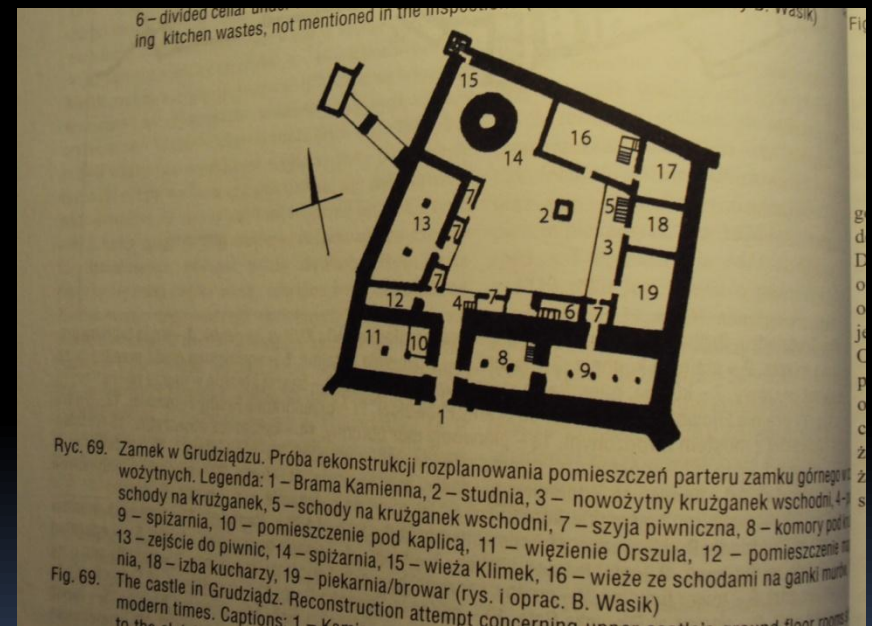
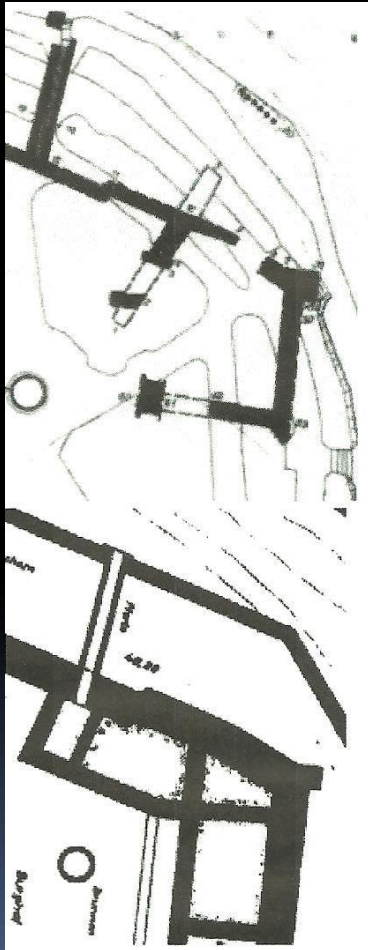
Plan 15: Ordensburg Graudenz, Wiederherstellungsversuch des Kellergeschosses und der Fundamente, Lageplan.

Pomieszczenie I kondygnacji po odsłonięciu w latach 2008-2009.

H. Jacobi 1941-43 i IA UMK po 70 latach

Ciąg komunikacyjny wg lustracji z 1603 i 1739r.

- Lustratorzy zamku w 1603 r. i 1739 r. weszli na teren zamku wysokiego od strony południowo-zachodniej, przez tunel bramny. Przed wejściem do skrzydła południowego, po lewej stronie znajdowała się stajnia dla 30 koni
- Stan w 1603 r. *Podle tego placu ku Wiśle domostwo niemałe pod jednym dachem na starych murach, cegłą przeforsowane. Na dole w tym budowaniu stajnie z przegrodzone, żłoby po obu stronach i drabiny niedobre. Stawi się koni do 30. Drzwi na żelaznych zawiasach z wrzeciądzami i skoblami kłódka tylko jedna. W rogu tego domu pod stajnią, ku wysokiemu zamkowi, piwnice 2, jedna sklepi sta, druga niesklepista, obie niezłe, co piwo w nich rozchodowe bywa; drzwi na żelaznych zawiasach z wrzeciądzami i skoblami, kłódka jedna. Zarazem za drzwiami tych piwnic wschod na ganek, który tak długi jako i samo budowanie i alkierzyk na nim.*

Pierwsza kondygnacja po zachodniej stronie

Wyjście na ganek gdańska przy Bramie Kamiennej

- Tekst z 1739 r.. *Z dołu brama, Kamienna zowie się, w tej bramie jest stara wrotnia, na zawiasach dużych, rygle, kawał łańcucha, ale to starzyzna, nie zamyka się . W tej Kamiennej bramie po lewej stronie w murze są drzwi proste na zawiasach, hakach dobrych, na kłódkę się zamykają, tam jest gmach do starych rzeczy złożenia, okien nie masz, tylko krzyżowe pręty żelazne. Stamtąd dalej po lewej ręce spizarenka, w niej jest podłoga, drzwi dobre z zawiasami, na kłódkę się zamykają.*

Część północna zamku

Następnie lustratorzy z 1603 r. i 1739 r. przeszli do części północnej zamku wysokiego.

W 1603 r. była tam kuchnia i mieszkanie piekarza. W tymże roku zawaliło się sklepienie piwnicy przy kuchni. W 1739 r. Nadal tam była kuchnia oraz izba ekonoma

Piwnica lub I kondygnacja pod mieszkaniem piekarza

Piwnica nad mieszkaniem piekarza, ze sklepieniem zawalonym w 1603 r.
Stan 25.09. 2009 r.

Przejdźcie do części wschodniej zamku

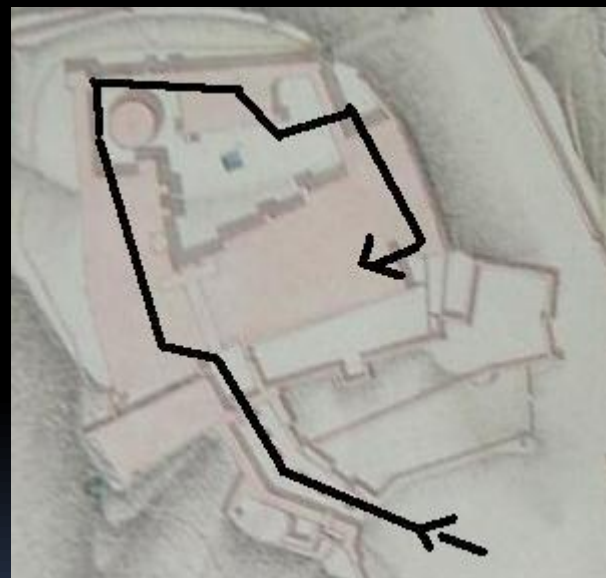
- Po lustracji pomieszczeń po stronie północnej, lustratorzy przeszli na stronę wschodnią zamku.
- W tym miejscu zaczyna się konflikt badawczy odnośnie lokalizacji kaplicy zamkowej. Wg poglądu zapoczątkowanego przez X. Froelicha w 2 poł. XIX w. kaplica powinna znajdować się na piętrze skrzydła południowego, jego wschodniej części. Zarówno lustrator w 1603 r., jak i w 1739 r. musieli wyjść z ekonomii na zewnątrz, by następnie wejść do kościoła.

Zarówno lustrator w 1603 r., jak i w 1739 r. musieli wyjść z ekonomii na zewnątrz, by następnie wejść do kościoła. Taki ciąg komunikacyjny jest naniesiony na plan z połowy XVIII w

Strona wschodnia wg planu z
ok. 1750 r.

Ciąg komunikacyjny

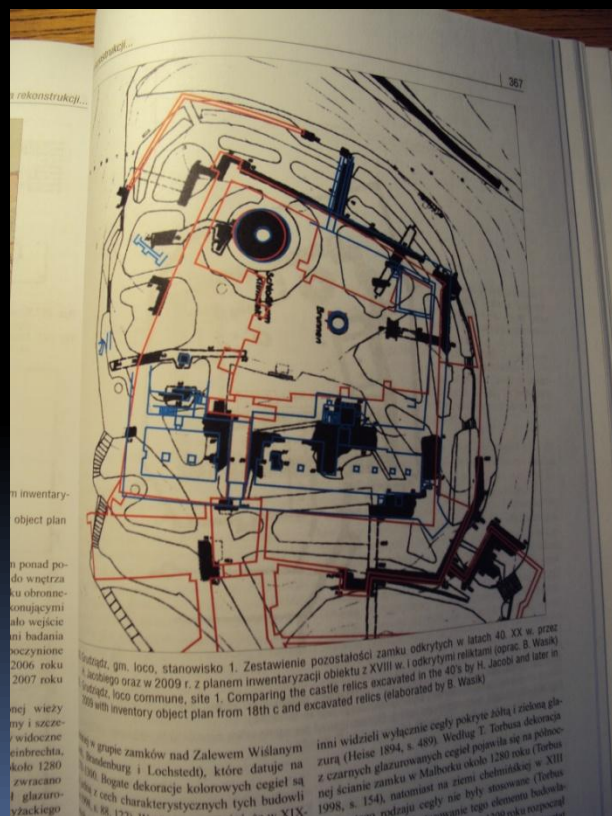

Zdjęcie z lotu ptaka. Fot. G. Szukay. Na podstawie relikwów można odczytać ciąg komunikacyjny na zamku wysokim, zgodny ze źródłami historycznymi, w tym z planem inwentaryzacyjnym z ok. 1750 r. Zaznaczyłem go czerwona linią.

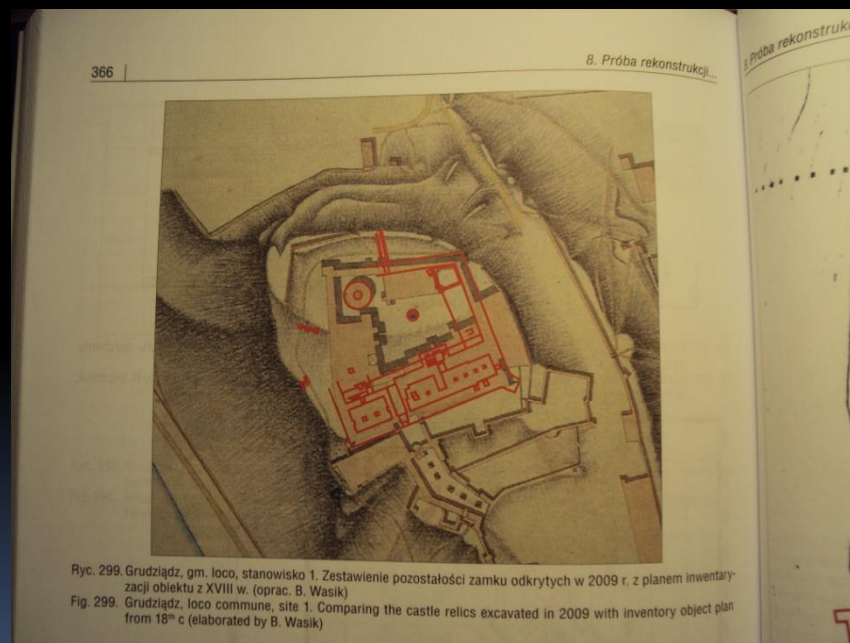

W świetle pokazanej dokumentacji archeologicznej wynika jednoznacznie, że obrys linii wschodniej zamku wysokiego przyjęto wg poglądu H. Jacobiego, nie uwzględniając odkrytych przez siebie fragmentów fundamentów poza tą linią

Zgodność z planem H. Jacobiego.

Odrzucenie planu oryginalnego z ok. 1750 r.

Fragment budowli po stronie
wschodniej, nie uwzględniony
w ostatecznej analizie obrysu zamku.

Fundament budowli po stronie wschodniej, widoczny po lewej stronie, za ścianą wschodnią skrzydła południowego, o grubości ok. 3 m.

Stan ganków

- Lustracje zamku z 1603 r. oraz 1739 r. zawierają informacje o fatalnym stanie ganków, w tym prowadzącym do kościoła.

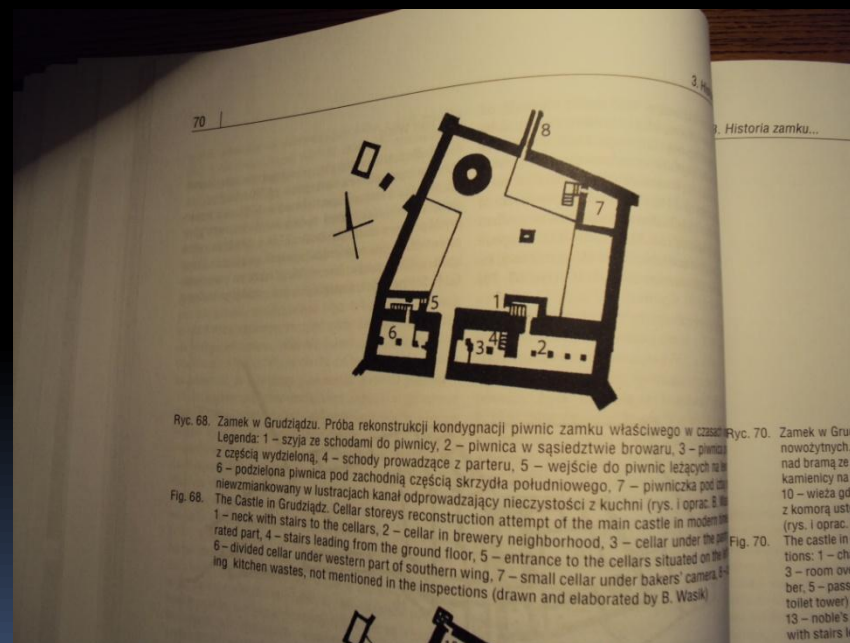
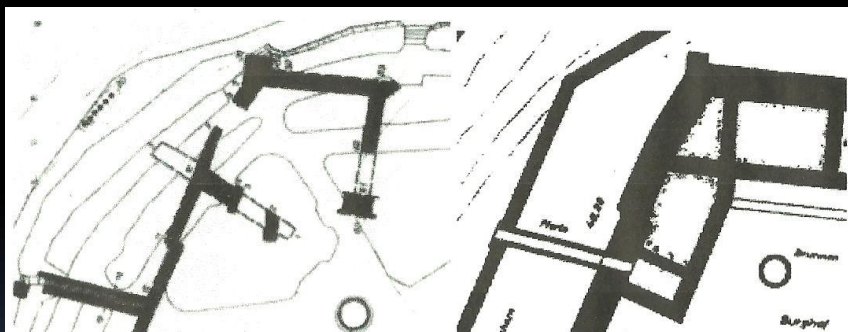

Analiza wyników eksploracji. Porównanie H. Jacobi i I A UMK

5 –krotne pogrubienie ściany wschodniej w części północnej

H. Jacobi

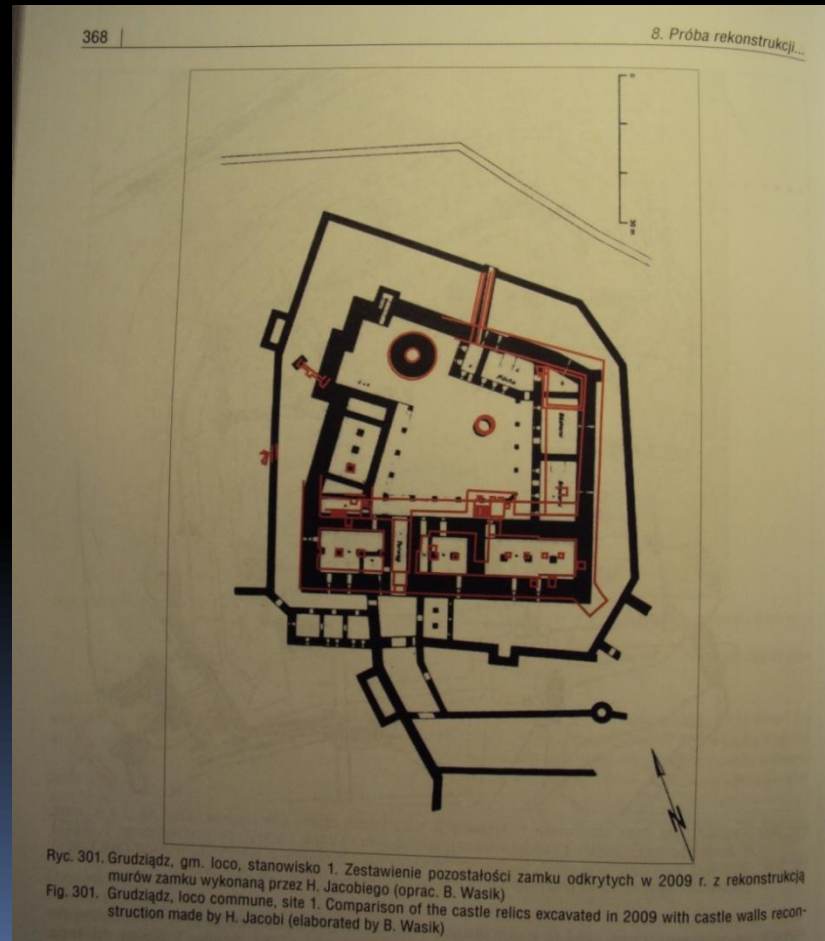
I A UMK

Ściana wschodnia na zdjęciu lotniczym.
Widoczne kontrasty w grubości fragmentów ścian
po stronach północnej i południowej.

Archeolodzy IA UMK uznali, że rekonstrukcja
H. Jacobiego jest prawidłowa w świetle
odkrytych w l. 2008-2009 reliktyw murów.

Drzwi opisane jako wnęki i okna

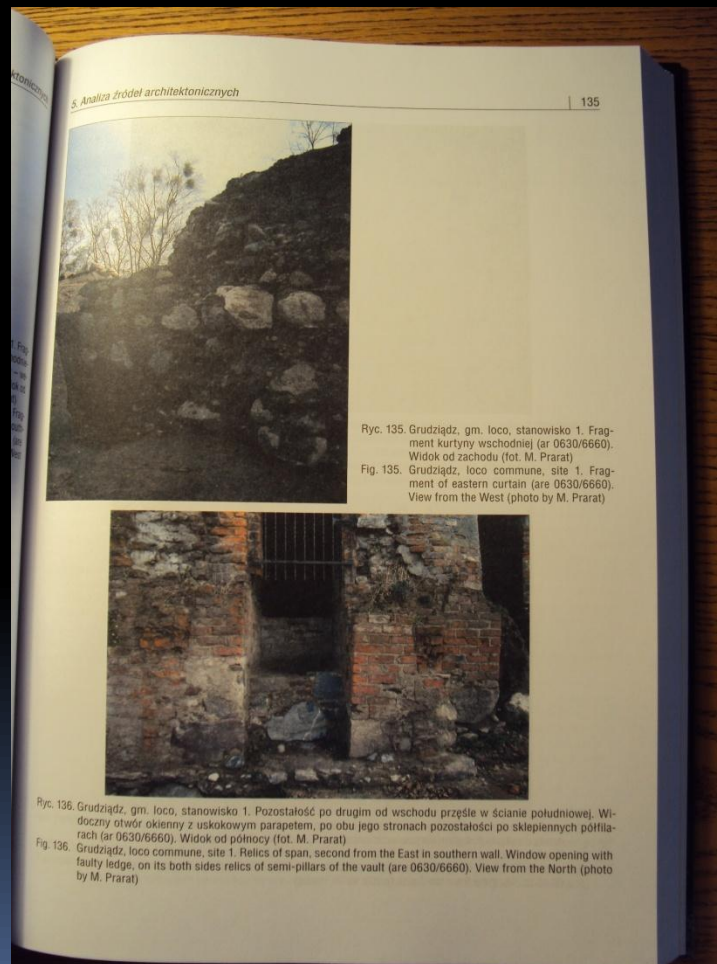
Wyjście z kaplicy

Na planie z ok. 1750 r.

Wg interpretacji naukowców z UMK jest to parapet uskoku

Stan reliktyw domniemanych przez naukowców z IA UMK okien w 2009 r.

1739

- : Dalej za spiżarnią znajdują się w murze wschodki do góry, tam jest izdebka, piecyk w niej formowany, zielony kominiek zamurowany. Okna o 4 kwaterach niecałe i krata żelazna. Drzwi dobre, zamykające się na kłódkę. Dalej, na dole, drzwi na rygiel się zakładają do kłódkę zamknięcia, tam jest spiżarenka, okno ku fosie nad drugimi drzwiami. Do herbowej izby drzwi siwo malowane, zmocowane na zawiasach pobielonych, i zamek do klucza; z boku przy piecu drzwi, także siwo malowane na zawiasach, hakach pobielanych do spiżarenki zabite.

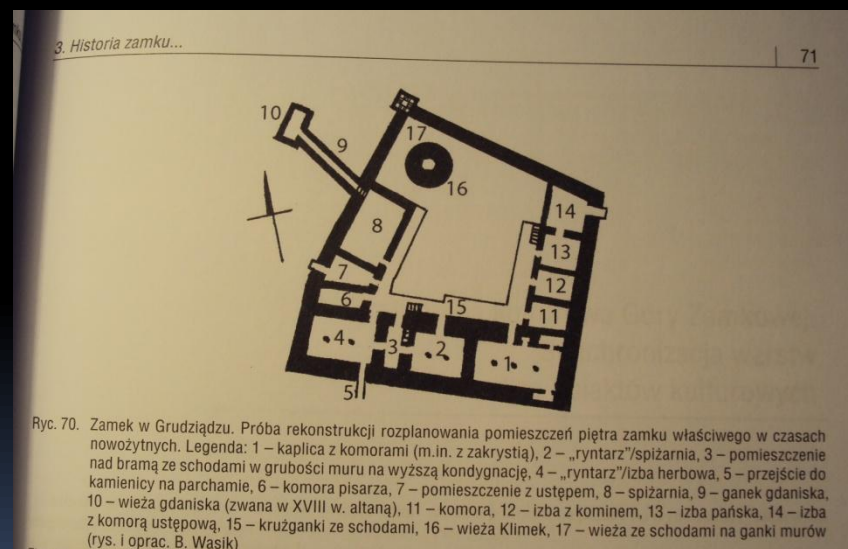
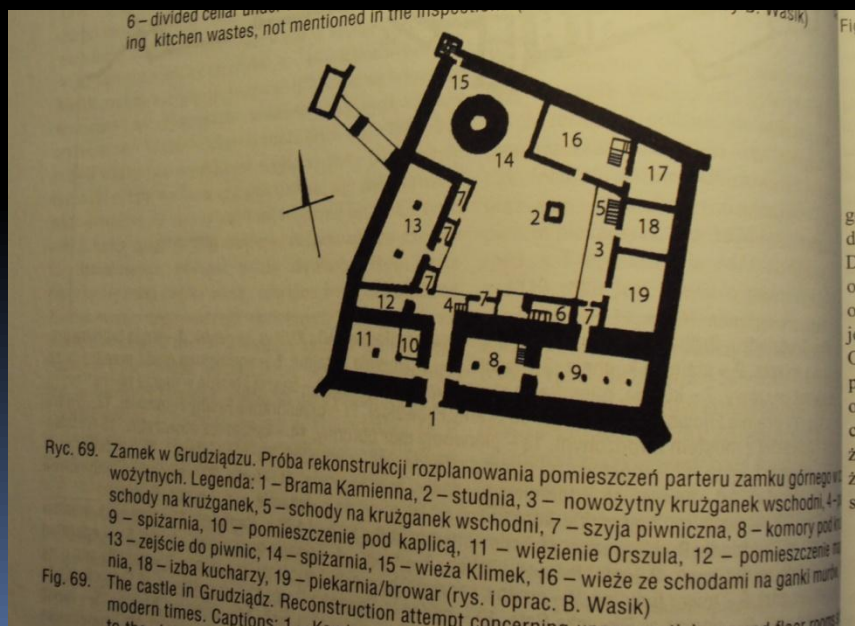
Stan faktyczny

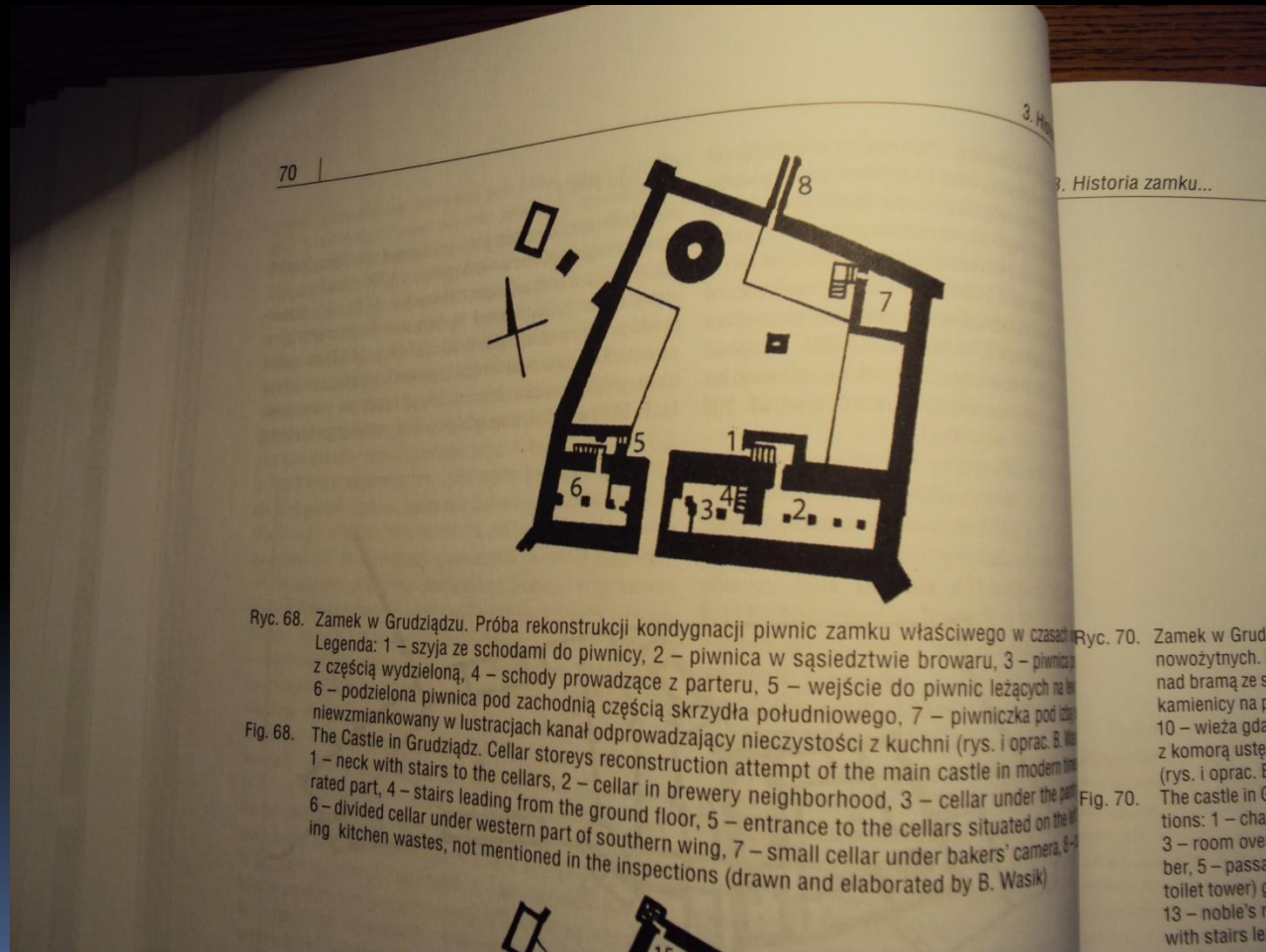
Opracowaniu wyników badań rzekomy parapet jest dopiero na piętrze

Parter

Piętro

Piwnica też bez wnęki

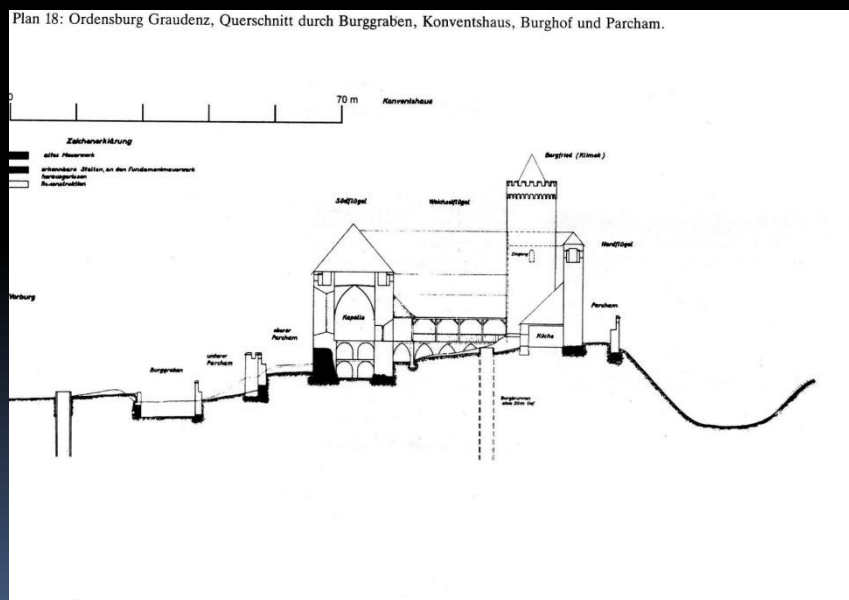

Wnętrze klatki schodowej w murze na piętro

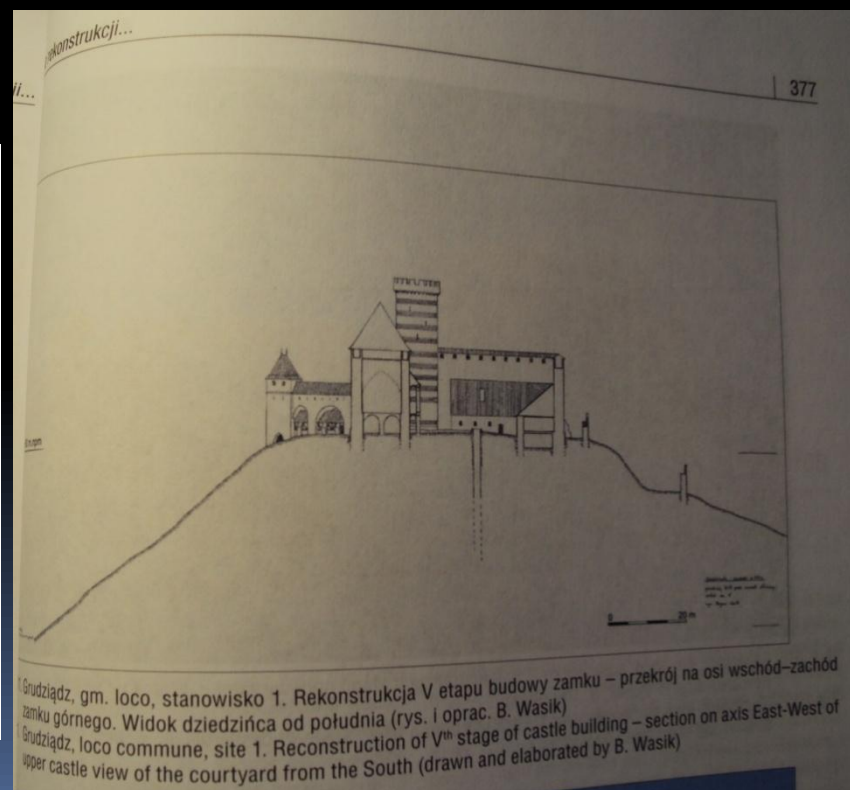

Różnica poziomów gruntu między ścianami południową i północną skrzydła południowego nie została uwzględniona w ostatecznej analizie. Różnice zminimalizowano.

H. Jacobi

IA UMK

Faktyczna różnica poziomów, ok. 3 m

Widok na obecny dziedziniec od strony południowej. Pierwotny cokół wieży wyznacza poziom dziedzińca w średniowieczu. W świetle przedstawionych dowodów źródłowych można powiedzieć, że skrzydło południowe od strony północnej było parterowe z poddaszem. Natomiast od strony południowej było piętrowe.

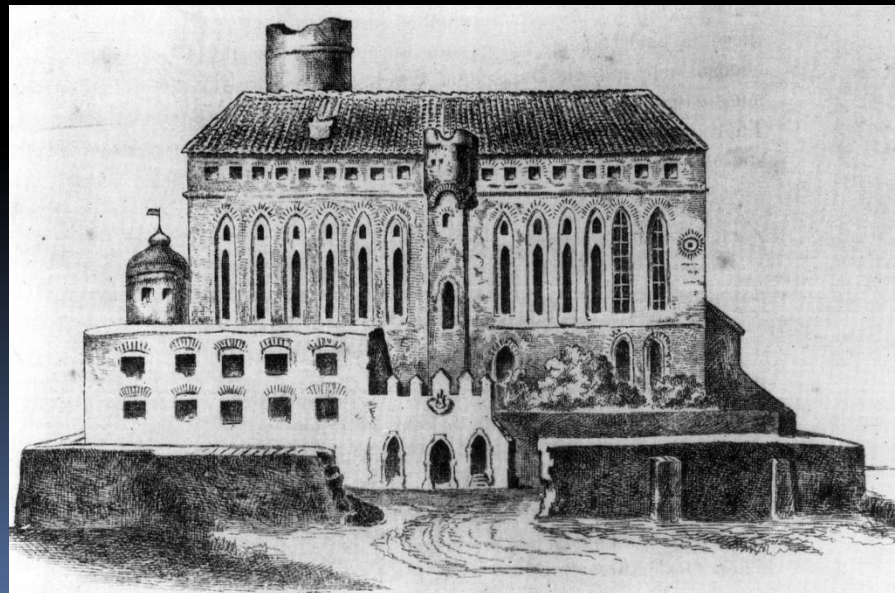

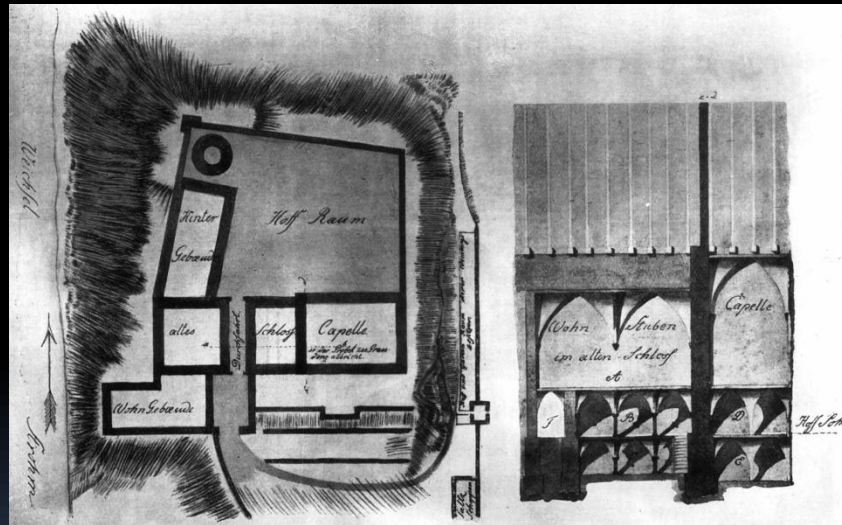
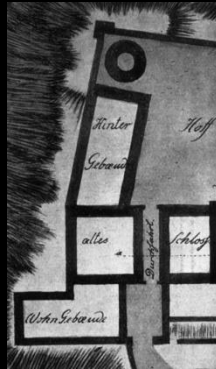
Podsumowanie

- Wg rozmiarów odkrytych fragmentów zamku wysokiego potwierdza się dokładność jedyne do tej pory znanego oryginalnego planu inwentaryzacyjnego z załączoną skalą.
- Temat pominiętej przeze mnie wieży Klimek wymaga odrębnej prelekcji.

Retusze

Dziękuję Państwu za uwagę

